

דף פא.

עין משפט א.

או"ח סימן שסו פעיף ו

עיינ לעיל דף פ: עין משפט אות י.

עין משפט ב.

יו"ד סימן שכב פעיף א

א. מצות עשה להפריש תרומה מהעיסה וליתנה לכהן, שנאמר "ראשית עריסותיכם תרימו תרומה".

וראשית זה אין לו שיעור מן התורה^ד, ואפי' הפריש כשעורה פטר את העיסה.

אבל חכמים נתנו בו שיעור אחד מכ"ד לבעל הבית ואחד ממ"ח לנחתום^ה. ואם נטמאה העיסה^ו בשוגג או באונס אפי' בעל הבית מפריש אחד ממ"ח חלקים.

א. ב. העושה כל עיסתו חלה לא עשה כלום^ז, עד שישיר מקצת ממנה.

עין משפט ג.ד.

או"ח סימן שסו פעיף ו

עיינ לעיל דף פ: עין משפט אות י.

עין משפט ה.ו.

או"ח סימן שסו פעיף ח

ח. יא. מערבין בפת אוריז ופת עדשים שדרך העולם לאפותו ולאוכלו, אבל לא בפת דוחן^ח.

ד. מספרי פ' שלך לך.

ה. ואפי' שבעה"ב עשה עיסה גדולה למשתה בנו או הנחתום עשה עיסה קטנה, השיעור לבעה"ב אחד מכ"ד ולנחתום אחד ממ"ח שלא לחלק בעיסות, כ"כ הרמב"ם בפ"ה מהלכות ביכורים, והוא מירושלמי.

ו. וכתב הב"י בריש סי' שכ"ח דבזה"ז דאין לנו טהרות וכל עיסה היא טמאה אף של בעל הבית אחד ממ"ח, ואפי' במקום שנותנים חלה לכהן.

ז. ממשנה סוף פ"ק דחלה, דבעינן ראשית ששיריה ניכרין.

ח. שם בגמ' פ"א, ועיין בסי' ר"ח סעיף ז' ובמ"ב שם אות כ"ה.

עין משפט ז.

או"ח סימן שס"ט פ"א

- א. הנותן מעות לאופה ואמר לו אם יבואו בני החצר לקנות ממך ככר לערוב זכה לי בערוב כדי שיהיה לי חלק עמהם, אינו ערוב ^ט. ואפי' ערב האופה לאחרים וזכה ^י גם לזה עמהם. אבל אם אמר לו ערב לי, מהני ^כ וקנה ערוב.
- ה"ה אם אמר לו זכה לי ונתן לו כלי ^ל בתורת קנין שיקנה לו בו מהני וקנה ערוב.
- ה"ה אם זכה לו הנחתום ע"י אחר, או שקנה בפרוטה לחם מן השוק ^מ קנה ערוב.
- ואם נתן מעה כסף לבעל הבית ^נ ואמר לו זכה לי בערוב, קנה ערוב.

דף פא:

עין משפט א.

או"ח סימן תיד פ"א

- א. אין מערבין ערובי תחומין לאדם אלא לדעתו, שמא אינו רוצה באותו צד, הוץ מבנו ובתו הקטנים ^ב אפי' אינם סמוכין על שולחנו ^ג, ועבדו ושפחתו הכנענים, אפי' שמיחו בו שלא לערב עליהם, ואפי' ערבו הם ערוב אחר, אינו כלום.
- אבל בנו ובתו הגדולים אפי' סמוכין על שולחנו, ועבדו ושפחתו העברים

- ט. משנה עירובין פ"א וכחכמים, דמעות אינם קונות ונמצא שאין לו חלק בו.
- י. ע"י אחרים.
- כ. כיון שאמר לו ערב לי הרי עשאו שליח לערב לו באופן המועיל, והוי כאילו אמר לו שיזכה לו במתנת חנם כמו לאחרים, ולא ע"י קנין כסף. מ"ב אות ג'.
- ל. דדוקא מעות אינם קונות עד שימשוך החפץ, אבל בכלי הוי חליפין וקונה.
- מ. דנעשה בזה כשלוחו. מ"ב אות ז'.
- נ. דאין דרך בעל הבית למכור משלו, והוי כאילו אמר לו ערב לי, מ"ב אות ח'.
- ס. משנה עירובין פ"א, וברייתא שם פ"ב. והיינו קטנים ביותר מבני שש, דעד אותו זמן הם נגררים אחרי אמן, ותלוי הדבר בה, ועיין בביאור הלכה.
- ע. והטעם כיון שאין מערבין אלא לדבר מצוה, ע"כ מערב תמיד עליהם דהיינו שמזכה להם ע"י אחר כדי לחנכם במצות, מ"ב אות ב'.

וכן אשתו אינו מערב עליהם אלא לדעתם. ואם ערב עליהם ושמעו ושתקו ולא מיחו יוצאים בערובו.^פ

עין משפט ב. או"ח סימן שמו פעיף י

יג. כשמזכה להם ע"י אחר, לא יזכה להם ע"י בנו ובתו הקטנים^ז אפי' אם אינם סמוכים על שלחנו, ולא ע"י עבדו ושפחתו הכנענים^ק, אבל מזכה להם ע"י בנו ובתו הגדולים אפי' שהם סמוכין על שלחנו^ר, וכן ע"י עבדו ושפחתו העברים אפי' הם קטנים שאין ידם ממש כידו כמו בבניו הקטנים^ש.

כמ"כ מזכה להם ע"י אשתו אע"פ שהוא מעלה לה מזונות^ת, ואפי' אין לה בית בחצר.

וי"א דאינו מזכה ע"י בנו ובתו הסמוכים על שולחנו^א אפי' הם גדולים, ולא ע"י בתו אפי' אינה סמוכה על שלחנו כל זמן שלא בגרה שעד אז מציאתה לאביה, ולא ע"י אשתו שמעלה לה מזונות^ב או אמר לה צאי מעשה ידיך למזונותיך^ג, ואפי' יש לה בית בחצר^ד, אבל מזכה ע"י בנו שאינו סמוך על שלחנו אפי' הוא קטן^ה, וע"י בתו שבגרה ואינה סמוכה

פ. ואפי' לא הודיעם מהערוב עד שתחשך, ג"כ מהני, מ"ב אות ד'.

צ. כיון שידן כידו, וא"כ לא יצא הדבר מרשותו.

ק. ג"כ שיד עבד כיד רבו ולא יצא מרשותו.

ר. הגם שמציאתן לאביהם כמבואר בח"מ סי' ע"ר, זה אינו אלא משום איבה, אבל כאן שרוצה האב לזכות לאחרים יש להם יד בפני עצמן.

ש. ע"י בערוב שהוא מדרבנן הקלו בעבדו ושפחתו, אבל בבניו הקטנים לא רצו להקל, מ"ב אות נ"ח.

ת. דאם נותן לה אחר מתנה ע"מ שאין לבעלה רשות בה מועיל הרי שיש לה יד לזכות לעצמה, וא"כ ה"ה לזכות לאחרים.

א. ס"ל דזה דומה למציאה וכמו שאין להם יד במציאה אין להם יד לזכות לאחרים, וה"ה אשתו דמציאתה לבעלה, ורק במעלה לה מזונות, מ"ב אות ס"א.

ב. שאז מציאתה לבעלה. שם מ"ב אות ס"ד.

ג. ומיירי במספיקה למזונות, דאם לא כן אין מציאתה לבעלה.

ד. דהיא אינה צריכה ערוב כלל דנמשכת אחר בעלה. מ"ב אות ס"ו.

ה. כיון דלענין מציאה יש לו יד לזכות לעצמו באינו סמוך, יש לו יד לזכות לאחרים.

על שלחנו^ו, וע"י אשתו שאינו מעלה לה מזונות אפי' אין לה בית בחצר.

ולכתחלה טוב לחוש לדברי שניהם היכא דאפשר.

הגה: ובדיעבד סומכין על דברי המקל^ז בערוכ.

הגה: בן נשוי אע"פ שסמוך על שלחן אביו מזכין על ידו אפי' לכתחלה.

הגה: אינו צריך להודיע לאותם שזיכה להם קודם השבת^ח, אלא אם מודיעם בשבת מותר לטלטל דזכין לאדם שלא בפניו.

או"ח סימן שצב סעיף ח

ה. ט. מי ששכח ולא נשתתף עם בני העיר, או מי שהלך לשבות בעיר אחרת, או עכו"ם שהיה עמהם בעיר דינם ככחצר ומבוי.

עין משפט ג.ד. חו"מ סימן קצט סעיף ג.

ג. ד. יש זמן שמעות קונות שחכמים העמידו דבריהם על דין תורה כגון, בקניית בשר בארבעה פרקים בשנה^ט והם: ערב יום טוב האחרון של חג^י, ערב יו"ט הראשון של פסח, ערב עצרת וערב ר"ה שאם היה לטבח שור שזה מאה דינרים ולקח מהלוקח דינר כדי ליתן לו בשר כשישחוט ולא היו לבעל השור מספיק לוקחים כדמי השור הרי הלוקח קנה ושוחטים את השור בעל כורחו כדי ליתן בשר ללוקח^כ, וע"כ אם מת

ו. היינו דוקא באופן זה, ולא כדעה ראשונה דס"ל דכשבגרה אפי' סמוכה מזכה על ידה, וכן בעל ע"י אשתו, דוקא היכא שאינו מעלה לה מזונות שאז מציאתה לעצמה ולא לבעלה. מ"ב אות ס"ח.

ז. בין בקטן ואינו סמוך, או גדול אפי' סמוך, וכן בעל ע"י אשתו אע"פ שמעלה לה מזונות. מ"ב אות ס"ט.

ח. דזכין לאדם שלא בפניו.

ט. ממשנה חולין פ"ג ע"א, וכפירוש רש"י שם.

י. שהוא רגל בפני עצמו ומרבים באכילת בשר, אבל בערב יו"ט הראשון של סוכות טרודים במצות סוכה ולולב, ויו"ט האחרון של פסח אינו חג בפני עצמו, וערב יום כיפור אוכלים בשר עוף. סמ"ע ס"ק ו'.

כ. ואע"פ שאין לו קונים לשאר הבשר ויפסיד הנותר. סמ"ע ס"ק ז'.

השור לפני שנשחט מת ללוקח ומפסיד הדינר ל.

הגה: וי"א דה"ה הנותן מעות על יין לקידוש בערב שבת שקנה מ דבכה"ג העמידו חז"ל דבריהם על דין תורה.

אור"ח סימן שס"ט פ"א

עין משפט ה.ו.ז.

א. הנותן מעות לאופה ואמר לו אם יבואו בני החצר לקנות ממך ככר לערוב זכה לי בערוב כדי שיהיה לי חלק עמהם, אינו ערוב. ואפי' ערב האופה לאחרים וזכה גם לזה עמהם. אבל אם אמר לו ערב לי, מהני ע וקנה ערוב.

ה"ה אם אמר לו זכה לי ונתן לו כלי בתורת קנין שיקנה לו בו מהני וקנה ערוב.

ה"ה אם זכה לו הנחתום ע"י אחר, או שקנה בפרוטה לחם מן השוק קנה ערוב.

ואם נתן מעה כסף לבעל הבית ואמר לו זכה לי בערוב, קנה ערוב.

ל. ה"ה אם נתן לו דמי כולו שהפסיד הלוקח הכל אם מת השור. ס"ק ח'. ודע דגם באותם מקומות שחז"ל אמרו מעות קונות דבר תורה אין כוונתם לומר שמשיכה לא קונה באותם זמנים בבשר דמאי אהני שיתבטל הלוקח משמחת יו"ט אם משך ולא נתן המעות. וכ"כ בפעמוני זהב ע"ש.

ומכאן כתב הפעמוני זהב לפשוט ספק שהיה מקום להסתפק בו בראובן שמכר לשמעון חצי חפץ במעות ושמעון לא משך עדיין, אם אמרין מעות קונות הואיל ואין כאן חשש של נשרפו חיטיך בעליה שודאי המוכר יציל בשביל החצי שלו שעדיין לא מכר, או שנאמר לא פלוג, ומכאן הביא הרב ראייה שהרי מכר לו רק דינר בשור, ואפ"ה רק בארבעה פרקים אמרו חז"ל שקנה וחזן מד' פרקים אלו לא קנה אף במכר לו חלק מהשור. וטעם הדבר דילמא יחזור וימכור גם השאר לאחר ואח"כ תיפול הדליקה ויאמר לשניהם נשרפו לכם ולא יציל ע"ש.

מ. ממהרי"ל במנהגים בליקוטים שבסוף הספר, אות ל"ב.

נ. משנה עירובין פ"א וכחכמים, דמעות אינם קונות ונמצא שאין לו חלק בו.

ס. ע"י אחרים.

ע. כיון שאמר לו ערב לי הרי עשאו שליח לערב לו באופן המועיל, והוי כאילו אמר לו שיזכה לו במתנת חנם כמו לאחרים, ולא ע"י קנין כסף. מ"ב אות ג'.

פ. דדוקא מעות אינם קונות עד שימשוך החפץ, אבל בכלי הוי חליפין וקונה.

צ. דנעשה בזה כשלוחו. מ"ב אות ז'.

ק. דאין דרך בעל הבית למכור משלו, והוי כאילו אמר לו ערב לי, מ"ב אות ח'.

עין משפט זז.

או"ח סימן שסח פ"ב

ג. נתוספו דיירים בחצר, אם ביתם פתוח לשתי הצירות, צריך להודיעם, משום שאולי אינם רוצים לערב עם אלו אלא עם החצר האחרת.